

Laidiens: 30.06.2015., Nr. 125

Oficiālās publikācijas Nr.: 2015/125.11

Ministru kabineta noteikumi Nr.336

Rīgā 2015.gada 30.jūnijā (prot. Nr.30 56.§)

Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 241-15 "Dabasgāzes iekšējo gāzesvadu sistēma"

*Izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma
5.panta pirmās daļas 3.punktu*

1. Noteikumi apstiprina Latvijas būvnormatīvu LBN 241-15 "Dabasgāzes iekšējo gāzesvadu sistēma" (turpmāk – Latvijas būvnormatīvs LBN 241-15).
2. Ekonomikas ministrija iesaka nacionālajai standartizācijas institūcijai saistībā ar šiem noteikumiem izstrādājamo, adaptējamo un piemērojamo standartu sarakstu.
3. Nacionālā standartizācijas institūcija publicē tīmekļvietnē www.lvs.lv to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus piemēro Latvijas būvnormatīva LBN 241-15 izpildei.
4. Būvprojekti, kuri noteiktā kārtībā izstrādāti un saskaņoti līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai atbilstoši attiecīgajā laikposmā piemēroto normatīvo aktu prasībām, nav jāpārstrādā atbilstoši Latvijas būvnormatīvā LBN 241-15 noteiktajām prasībām. Būvprojektus, kuri izstrādāti, pamatojoties uz plānošanas un arhitektūras uzdevumiem, kas izsniegti līdz 2014. gada 1. oktobrim, var nepārstrādāt atbilstoši šo noteikumu prasībām.

Ministru prezidente *Laimdota Straujuma*

Ekonomikas ministra vietā –
veselības ministrs *Guntis Belēvičs*

Ekonomikas ministrijas iesniegtajā redakcijā

Apstiprināts ar
Ministru kabineta
2015.gada 30.jūnija
noteikumiem Nr.336

Latvijas būvnormatīvs LBN 241-15 "Dabasgāzes iekšējo gāzesvadu sistēma"

1. Vispārīgie jautājumi

1. Latvijas būvnormatīvs LBN 241-15 "Dabaszgāzes iekšējo gāzesvadu sistēma" (turpmāk – Būvnormatīvs) nosaka tehniskās prasības dabaszgāzes iekšējo gāzesvadu sistēmas projektēšanai, darbiem un pieņemšanai ekspluatācijā.

2. Būvnormatīvā lietotie termini:

2.1. būvprojekts - dabaszgāzes iekšējo gāzesvadu sistēmas būvniecības iecerei nepieciešamo grafisko un teksta dokumentu kopums;

2.2. būvdarbi - darbi, kurus veic dabaszgāzes iekšējo gāzesvadu sistēmas ierīkošanai (montāžai, novietošanai), pārbūvei, atjaunošanai, iekonservēšanai un nojaukšanai (demontāžai);

2.3. gāzes aparāts - aparāts, kurā kā kurināmais tiek izmantota dabaszgāze;

2.4. gāzes iekārta - iekārta no noslēgierīces pirms gāzes aparāta līdz dūmgāzu novadišanas ierīces izejai. Gāzes iekārta sastāv no gāzesvada, kas savieno gāzes aparātu un noslēgierīci pirms tā, gāzes aparāta, dabaszgāzes sadegšanai nepieciešamā gaisa pievadišanas un dūmgāzu novadišanas ierīcēm;

2.5. hermētiskuma pārbaude - īpaša procedūra, kurā nosaka, vai dabaszgāzes iekšējā gāzesvadu sistēma atbilst hermētiskuma prasībām;

2.6. dabaszgāzes iekšējo gāzesvadu sistēma (turpmāk – gāzesvadu sistēma) - dabaszgāzes cauruļvadu sistēma (gāzes regulēšanas iekārtas, caurules, veidgabali, noslēgierīces, vārsti, izpūšanas sveces u.c. no ievada noslēgierīces līdz gāzes iekārtai) un gāzes iekārta;

2.7. izolējošs savienojums - savienojums, kas paredzēts cauruļvadu sistēmas elektrovadāmības pārtraukšanai;

2.8. izpūšana - process, kurā izvada gaisu vai inerto gāzi no gāzesvadu sistēmas, lai to aizstātu ar gāzi vai pretējs process;

2.9. maksimālais darba spiediens (MOP) - maksimālais spiediens, ar kādu gāzesvadu sistēmu var pastāvīgi darbināt normālos darba apstākļos, ja nav ierīču darba režīma un gāzes plūsmas traucējumu;

2.10. mēraparāts - ierīce, kas paredzēta mērījumu veikšanai atsevišķi vai kopā ar palīgierīcēm;

2.11. noslēgierīce - ierīce, kas paredzēta gāzes plūsmas pārtraukšanai cauruļvadu sistēmā;

2.12. pretplūsmas novēršanas ierīce - drošības ierīce, kas sāk darboties, ja rodas pretēja virziena gāzes plūsma;

2.13. remontdarbi - darbi gāzesvadu sistēmas drošai ekspluatācijai, kas ietver daļēju vai pilnīgu atsevišķu gāzesvadu posmu, gāzes iekārtu un aparātu detaļu vai mezglu nomaiņu, nepieciešamības gadījumā izstrādā remontdarbu tehnisko risinājumu;

2.14. ventilācijas kanāls - kanāls, kas apkalpo vienu ugunsdrošības nodalījumu un ir savienots ar ventilācijas stāvvadu, ventilācijas kameru, iekārtām, kuras apkalpo ventilējamo telpu, vai tieši ar āra gaisu;

2.15. tehniskais risinājums - sertificētas personas izstrādāts un/vai akceptēts nepieciešamais grafisko un teksta dokumentu kopums, kas ataino gāzesvadu sistēmas pārvietošanas, novietošanas, atjaunošanas, iekonservēšanas un demontāžas risinājumu un ir pamats būvdarbu uzsākšanai.

3. Būvnormatīvs nosaka tehniskās prasības gāzesvadu sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1.6 MPa (16 bar) projektēšanai, būvdarbiem un pieņemšanai ekspluatācijā dzīvojamās un nedzīvojamās ēkās.

4. Gāzesvadu sistēmas projektēšanai, darbiem un pieņemšanai ekspluatācijā piemēro spēkā esošos normatīvos aktus, kā arī Latvijas nacionālo standartu (turpmāk - LVS) prasības, Latvijas nacionālo standartu statusā adaptēto

starptautisko un citu standartizāciju organizāciju standartu prasības, un standartus, kurus tīmekļa vietnē www.lvs.lv ir publicējusi nacionālā standartizācijas institūcija, tajā skaitā:

- 4.1. LVS 419:2010 "Iekšējie gāzesvadi. Ierīkošana" (turpmāk - LVS 419);
 - 4.2. LVS 420:2010/AC:2014 "Gāzes iekārtas. Gāzes aparātu uzstādīšanas noteikumi";
 - 4.3. LVS 445:2011 "Dabasgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope" (turpmāk - LVS 445).
 5. Gāzesvadu sistēmas projektēšanā, būvdarbiem un pieņemšanā ekspluatācijā piemēro to Latvijas nacionālo standartu prasības, kuru sarakstu pēc Ekonomikas ministrijas ieteikuma valsts bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" ir publicējusi savā tīmekļa vietnē.
 6. Gāzesvadu sistēmu projektē, būvē un ekspluatē tā, lai nodrošinātu tās drošu, energoefektīvu un inženiertehniskās kvalitātes principiem atbilstošu lietošanu visā tās ekspluatācijas laikā. Gāzesvadu sistēmas ekspluatācija un remontdarbi veicami atbilstoši LVS prasībām.
 7. Lietotājam ir atļauts, saskaņojot ar dabasgāzes piegādātāju, gazificētās telpās nomainīt un pārvietot vienas telpas robežās gāzes aparātus (gāzes plītis, laboratorijas degļus un citus gāzes aparātus), no kuriem sadegšanas produkti netiek novadīti dūmkanālā.
 8. Lai nomainītu vai pārvietotu vienas telpas robežās aparātus, kuru sadegšanas produkti tiek novadīti dūmkanālā, ir jāsaņem gāzes piegādātāja atļauja, akts par dūmvadu un ventilācijas kanālu tehnisko stāvokli un jāizstrādā tehniskais risinājums.
 9. Lai uzstādītu jaunas vai papildus iekārtas, kā arī lai pārvietotu uz citu telpu esošās iekārtas, ir jāsaņem gāzes piegādātāja tehniskie noteikumi, akts par dūmvadu un ventilācijas kanālu tehnisko stāvokli un jāizstrādā būvprojekts.
 10. Atļauts rūpnieciskos uzņēmumos ražošanas vajadzībām izmantot neodorizētu gāzi, ja būvprojektā paredzēti tādi drošības pasākumi, kas nodrošina neodorizētās gāzes drošu izmantošanu ražošanas procesā.
 11. Gāzesvadu sistēmā gāzes maksimālais darba spiediens dzīvojamās un nedzīvojamās ēkās (izņemot rūpnieciskās ražošanas ēkas un noliktavas) nedrīkst būt lielāks par 0,01 MPa (0.1 bar), bet rūpnieciskās ražošanas ēkās un noliktavās — par 0.4 MPa (4,0 bar). Izņēmuma kārtā, rūpnieciskās ražošanas ēkās, ja to prasa ražošanas process pieļaujams lielāks maksimālais darba spiediens līdz 1.6 MPa (16 bar), paredzot būvprojektā un tehniskajā risinājumā nepieciešamos drošības pasākumus darba videi.
 12. Gāzes spiedienam gāzesvadu sistēmā pirms gāzes aparātiem jāatbilst izgatavotāja instrukcijās noteiktajam spiedienam šī būvnormatīva 11.punktā noteiktajās robežās.
 13. Gāzesvadu sistēmas gāzesvadu iekšējo diametru nosaka hidrauliskajā aprēķinā ar noteikumu, ka pie maksimālā gāzes patēriņa stundā tiek nodrošināta visu lietotāju nepārtraukta apgāde ar dabasgāzi.
- Summārie spiediena zudumi gāzesvadu sistēmas cauruļvados jāpieņem robežās, kas nodrošina nepieciešamo minimālo spiedienu pie ikviena gāzes aparāta, bet ne zemāku par 0,0017 MPa (17mbar). Veicot aprēķinu, jāņem vērā hidrostatiskais spiediens (Pa).
14. Gadījumos, kad gāzapgāde ir ar dabas gāzi un plānota pāreja uz apgādi ar sašķidrināto naftas gāzi, gāzes vadu sistēma ir jāprojektē tā, lai to būtu iespējams vēlāk izmantot sašķidrinātai naftas gāzei, atbilstoši Latvijas būvnormatīvam LBN 243 - 15 "Sašķidrinātās naftas gāzes iekšējo un ārējo gāzesvadu sistēma" prasībām.

15. Gāzesvadu sistēmu projektē un būvē tā, lai gaiss, skābeklis vai citas gāzes, ja tās tiek izmantotas kopā ar dabasgāzi, nevarētu iekļūt dabasgāzes sistēmā. Šādos gadījumos nepieciešams izmantot pretplūsmas novēršanas ierīces.

2. Cauruļvadu sistēma

16. Gāzesvadu sistēmas tērauda caurules savieno metinot, vara caurules — metinot, presējot, vai lodējot ar cietlodi. Atļauts izmantot arī cita veida neizjaucamus savienojumus, kā arī izjaucamus savienojumus gāzes iekārtu, aparātu, noslēgierīču un mēraparātu pievienojuma vietās un gāzes iekārtu apsaistē, ja to paredz izgatavotājs un ja tie atbilst piemērojamo standartu prasībām.

17. Gāzesvadu sistēmas cauruļvadus ierīko atklāti. Cauruļvadus atļauts ierīkot būvkonstrukcijās, ja paredz pasākumus, kas nodrošina būvdarbu, ekspluatācijas un remontdarbu iespējas.

18. Tehniski pamatojot, atļauts gāzesvadu būvēt (ja tajā nav izjaucamu savienojumu) cauri dzīvojamo un nedzīvojamo ēku telpām, kurās gāze netiek izmantota.

19. Ja fasādes gāzesvadu pēc ievada noslēgierīces iebūvē ēkas ārsienas apdares konstrukcijā - kanālos vai šahtās, to izmēriem jānodrošina būvdarbu, ekspluatācijas un remontdarbu iespējas. Šahtām un kanāliem jābūt pa daļām vai pilnībā vēdināmiem un hermētiski norobežotiem no citām ārsienas apdares konstrukcijām un ēkas telpām.

20. Ja dabasgāzes patēriņa skaitītājs un norēķinu uzskaites mēraparāts – (turpmāk skaitītājs) ir uzstādīts atsevišķi stāvošā skapītī, tad posmā no ievada noslēgierīces līdz ievadam ēkā paredz īscauruli ar vītņu noslēgu.

21. Noslēgierīču uzstādīšana nepieciešama:

21.1. gāzesvada ievadā (uz fasādes vai kombinētā mājas ievadā);

21.2. pirms katra mēraparāta;

21.3. pirms gāzes aparāta, izņemot gadījumus, kad attālums starp mēraparātu un gāzes aparātu ir mazāks par 2m un ja netiek uzstādīts vairāk par vienu gāzes aparātu;

21.4. pirms degļiem un aizdedzes degļiem rūpnieciskās iekārtās, kurās izmanto gāzi;

21.5. izpūšanas gāzesvadā.

22. Noslēgierīces uzstādīšana būvkonstrukcijās ierīkotos gāzesvados ir aizliegta.

23. Gāzesvadus būvkonstrukciju šķērsošanas vietās ievieto apvalkcaurulēs, kuru konstrukcijai jānodrošina droša gāzesvadu ekspluatācija.

24. Metāla gāzesvadus, arī kanālos ievietotos, aizsargā pret koroziju saskaņā ar LVS EN ISO 12944-4:1998 "Krāsas un lakas. Tērauda konstrukciju pretkorozijas aizsardzība ar aizsargkrāsu sistēmām."

25. Gāzesvadu sistēmu atdala no pazemes gāzesvadu sistēmām ar izolējošiem savienojumiem pie metāla gāzesvada ievadiem ēkās, kur iespējams gāzesvada elektrisks kontakts ar iezemētām metāla konstrukcijām, ēkas inženiertīkliem un elektroinstalāciju vadošām daļām.

26. Gāzesvadu sistēmai jābūt elektriski nepārtrauktai. Lai izlīdzinātu elektrisko potenciālu starp gāzesvadu, citām ēkas inženiertīkliem un metāla konstrukcijām, nepieciešams gāzesvadu pievienot pie ēkas potenciālu izlīdzināšanas sistēmas (elektrotīkla nullvada, aizsargzemējuma sistēmas).

27. Projektējot un būvējot gāzesvadu sistēmu, katram dabasgāzes galalietotājam paredz skaitītāju.

28. Dzīvojamās ēkās skaitītāju izvieto dabasgāzes piegādātājam un gāzesvadu sistēmas uzturētājam pieejamā vietā, slēdzamā skapītī ēkas ārpusē, kāpņutelpās vai citās koplietošanas telpās, izņemot gadījumu, ja tehniski tāda skaitītāja izvietošana ekspluatācijā nodotā dzīvojamā ēkā nav iespējama, tas izvietoams dzīvoklī. Telpām, kurās uzstāda skaitītājus, jābūt ar vēdināšanas kanālu, kas nodrošina nepārtrauktu gaisa apmaiņu.

29. Skaitītāju atļauts aprīkot ar telemetrijas vai telemehānikas sistēmu datu automatizētai attālinātai nolasīšanai un to rādījumus izmantot norēķinos par dabasgāzi.

30. Skaitītāja tipu izvēlas atbilstoši maksimālajam un minimālajam dabasgāzes patēriņam stundā. Gāzes piegādātājs ir tiesīgs pieprasīt skaitītāju aprīkot ar temperatūras vai temperatūras un spiediena tilpuma korektoriem. Ēkas ārpusē jāuzstāda tāds skaitītājs, kuriem ir izgatavotāja apliecinājums par piemērotību ekspluatācijai āra apstākļos.

3. Būvizstrādājumi

31. Gāzesvadu sistēmas būvniecībā izmanto ekspluatācijā drošus cauruļvadu sistēmas komplektējošos izstrādājumus un būvizstrādājumus, elektropiedziņas ierīces, gāzes iekārtas, gāzes aparātus, noslēgierīces, kuras atbilst Latvijas Republikas spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

32. Gāzesvadu sistēmu būvē no metāla (tērauda, vara) caurulēm. Gāzes aparāta pievienošanai atļauts izmantot stiegrotas lokana materiāla caurules, kuru atbilstība apliecināta šim lietojuma mērķim, bet laboratorijas degļu, velkmes un zemspiediena mēraparātu pievienošanai atļauts izmantot arī gumijas caurules, kuru atbilstība apliecināta šim lietojuma mērķim.

33. Būvprojektā vai tehniskajā risinājumā norāda gāzesvadu sistēmā izmantojamo būvizstrādājumu sortimentu, noslēgierīces, citus materiālu tipus, konstrukcijas un citus saistošos tehniskos parametrus.

34. Atļauts lietot tikai tāds metināšanas vai lodēšanas materiālus (elektrodus, metināšanas stieples, aizsargkušņus, cietlodi, piedevu materiālus), kuri ir piemēroti attiecīgās markas cauruļu un veidgabalu metināšanai, lodēšanai, vai presēšanai (varam). Pirms metināšanas, lodēšanas vai presēšanas uzsākšanas materiālus un būvizstrādājumus apskata vizuāli un pārbauda to atbilstību lietošanai.

4. Gāzes iekārtas un aparāti

35. Atļauts uzstādīt gāzes aparātus, kuri atbilstoši standartam LVS EN 437+A1:2011 "Pārbaudes gāzes. Pārbaudes spiedieni. Aparātu kategorijas" ir piemēroti 2.tipa H grupas dabasgāzei.

36. Ir atļauts uzstādīt gāzes iekārtas un aparātus (ieskaitot ārējos un iekšējos kamīnus, grilus, laternas u.c. aparātus), kuru atbilstība lietošanas mērķim ir apliecināta atbilstoši Latvijas Republikas spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

37. Gāzes iekārtas klasificē atkarībā no gaisa padeves dabasgāzes sadegšanai un dūmgāzu novadišanas veida, saskaņā ar piemērojamiem standartiem.

38. Atļauts uzstādīt "C1" tipa gāzes aparātus (gāzes aparāti ar horizontālo sadegšanai nepieciešamā gaisa pievadu un dūmgāzu novadišanu caur ārsienu) daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku līdz trim stāviem ieskaitot atsevišķu dzīvokļu, izņemot jaunbūves, apkurei un karstā ūdens sagatavošanai, kā arī viena vai divu dzīvokļu mājās un nedzīvojamās ēkās.

39. Gāzes iekārtu un aparātu uzstādīšanu projektē atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai un tos atļauts uzstādīt saskaņā ar izgatavotāja instrukciju to ekspluatācijai piemērotās telpās, kurās ir atbilstoša ventilācija un